

Green Deal:

Klimaatveranderingsprogramma biedt kansen aan de teeltmateriaalsector

Meer vraag naar gezond en robuust teeltmateriaal

De Europese Commissie kwam in het voorjaar van 2020 met twee strategieën, in aanvulling op de Green Deal. Dit zijn de 'van boer tot bord'-strategie en de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030. Deze strategieën moeten samen zorgen voor gezond, betaalbaar en duurzaam voedsel voor iedere Europeaan. En een aanpak van de klimaatverandering en een betere bescherming van het milieu. Andere doelen zijn herstel van de biodiversiteit, eerlijke economische opbrengsten in de hele voedselketen en meer biologische landbouw.

Verduurzaming

Volgens het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) koerst de met deze strategieën aangekondigde regelgeving op een stevige verduurzaming van de landbouw en op een groei van de biologische productie. "Denk aan een forse inzet op laag-risico gewasbeschermingsmiddelen en minder bemesting," zegt Marien Valstar, beleidsmedewerker plantaardig uitgangsmateriaal van het ministerie van LNV. "Dat zal vrijwel zeker van invloed gaan zijn op de markt voor teeltmateriaal. Je kunt verwachten dat er meer vraag komt naar meer resistente en robuuste rassen. Daarnaast komt er in de biologische sector ruimte voor heterogeen teeltmateriaal. De eerste experimenten daarmee lopen al." Volgens Valstar gaat de vraag naar gezond en robuust teeltmateriaal wereldwijd groeien. "De Nederlandse sector is bij uitstek in staat hier invulling aan te geven. Dit biedt dus kansen."

Strikte regulering

Toch ziet Valstar ook een keerzijde van de medaille. "Er is een kans dat de EU zichzelf door de huidige strikte regulering van moderne veredelings technieken, zoals gen-bewerking, min of meer buitenspel zet. Als deze technieken in de EU veel zwaarder gereguleerd worden dan elders, dan is dat een handicap voor veredelaars in de EU." In Brussel startte ondertussen de discussie over de aanpassing van de regelgeving op dit gebied. Valstar: "De Nederlandse inzet is: maak waar dat kan gebruik van deze moderne verdelings technieken mogelijk, zonder onnodige regulering. Tegelijkertijd is genetische modificatie een gevoelig onderwerp. Er zijn veel belanghebbenden en veel emoties. Dat leidt tot een uitgebreide discussie. Hierbij zullen wij de Nederlandse zienswijze en belangen duidelijk inbrengen."

Waarborgen plantgezondheid

Volgens Valstar gaat het steeds strengere toelatingsbeleid voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen een belangrijke rol spelen voor de teeltmaterialensector. "Dat geldt ook voor de steeds strengere internationale fyto-sanitaire eisen." Het ministerie van LNV pleit voor meer aandacht voor preventie en goede kwaliteitssystemen. Zij zet zich in om de productiewijzen van weerbare teeltsystemen geaccepteerd te krijgen in landen binnen en buiten de Europese Unie. Dit in het kader van het Uitvoeringsprogramma Gewasbescherming. Daartoe zetten zij onder andere het netwerk van landbouwraden binnen en buiten de EU en de overleggen met derde landen over fyto-sanitaire markttoegang in. Valstar: "Hierbij staat voorop dat de plantgezondheid is gewaarborgd. Ook bij weerbare teeltsystemen mag er geen onaanvaardbaar risico zijn op insleep van ziekten en plagen. Tegelijkertijd denk ik dat we in Nederland met de NVWA, keuringsdiensten en de eigen verantwoor-

delijkheid van bedrijven juist een robuust systeem hebben. Daarnaast zetten ook de overheid, onderzoek en bedrijfsleven in op het robuuster maken van de sector met onderzoek via de topsector."

Groei biologisch teeltmateriaal

Valstar verwacht niet dat het voor Nederland nuttig is om extra doelstellingen ten opzichte van de Europese en internationale doelen te stellen. "Nederland is sterk verweven met die internationale markt. In mijn ogen is het belangrijk dat we in elk geval in de EU – een belangrijke markt – geen drempels opwerpen." Met Europese doelen voor biologische landbouw voorziet Valstar dat de markt voor biologisch teeltmateriaal flink gaat groeien. "Het is aan de bedrijven in de sector teeltmateriaal of ze daar op in willen spelen. Ik zie diverse bedrijven dat al doen. Ik verwacht eigenlijk niet dat hier vanuit LNV beleid op geformuleerd hoeft te worden."

De Europese Commissie presenteerde eind 2019 de Europese Green Deal. Dit is een programma om klimaatverandering tegen te gaan. Doelstelling is om van Europa het eerste klimaatneutrale continent te maken. Hoe kijkt de agrarische sector aan tegen de kansen en bedreigingen van de Green Deal?

Nieuwe veredelingstechnieken

Valstar denkt dat de ontwikkeling van nieuwe plantenrassen met 'duurzaamheidseigenschappen' een mooie kans vormen voor de Nederlandse veredelingssector. "Nieuwe veredelingstechnieken kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Denk aan verduurzaming, klimaatadaptatie en voedselzekerheid. Het is aan veredelaars die kansen te zien en te grijpen. De inzet van de regering is om deze

nieuwe veredelingstechnieken makkelijker toepasbaar te maken. Mits veilig en mits geen soortgrenzen worden overschreden. Onder de huidige verouderde zware regulatie is inzet van deze technieken niet mogelijk." De Europese Commissie formuleerde haar voornemens op dit gebied en kondigde een impactstudie aan. Belanghebbenden konden hierop commentaar leveren. Met meer dan 75.000 commentaren mogen we verwachten dat het nog wel even duurt voor de status van dit soort technieken duidelijk wordt."

Kringlooplandbouw

Waar de minister van LNV inzet op kringlooplandbouw, is het de vraag of dat ook geldt voor de teeltmateriaal-sector. Volgens Valstar is het voor de teeltmateriaal-sector vooral belangrijk om te blijven inzetten op rassen waarmee boer en tuinder hun teelten met minder gebruik van gewasbescherming en bemesting tot een goed einde kunnen brengen. "Stilstand is achteruitgang. Robuuste gewassen, die tegen een stootje kunnen of met resistenties tegen ziekten en plagen, passen in elk landbouwsysteem. Specifiek voor kringlooplandbouw kun je nog denken aan rassen, of mengsels van rassen, die goed passen in een systeem als bijvoorbeeld strokenteelt of meer diverse weilanden."

Kwekersrecht

Valstar geeft aan dat er bij het ministerie van LNV geen aanvullende beleidsinstrumenten in beeld zijn om de plantmateriaal- en veredelingssector te ondersteunen in de gewenste transitie. "We hebben natuurlijk al de bestaande instrumenten zoals de Zaaizaad- en plantgoedwet. Die vormt de basis voor het kwekersrecht en de keuring van het teeltmateriaal in verschillende sectoren. Europees en mondiaal promoot LNV versterking van het kwekersrecht. Nationaal zijn bestaande instrumenten beschikbaar. Denk hierbij aan onderzoek in het kader van de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. En er wordt het nodige aan plantkundig onderzoek gedaan, zowel fundamenteel als toegepast. Dit is van

groot belang als je beseft hoe belangrijk de bijdrage van verbeterde rassen kan zijn in het aanpassen van land- en tuinbouw aan klimaatverandering wereldwijd. Nederland kan daar met zijn kennis en professionele bedrijven een voorloper in zijn."

Valstar verwacht dat de keuringsdiensten de geschetste ontwikkelingen volgen en vertalen in hun keuringsbeleid en bedrijfsvoering. "Als bedrijven bijvoorbeeld nieuwe resistenties ontwikkelen, is het belangrijk dat deze ook goed worden getoetst. En zo mogelijk internationaal erkend. Onze keuringsdiensten staan internationaal hoog aangeschreven. Ik heb er daarom vertrouwen in dat ze ook als het gaat om verduurzaming hun rol zullen spelen."

Gewasbescherming en waterverbruik

Brancheorganisaties zijn nog enigszins afwachtend als het gaat om het zelf ontwikkelen van nieuwe initiatieven, die aansluiten op de Europese

Green Deal. Wel biedt de Europese Green Deal volop kansen voor de veredelingssector. Dat zegt Anke van den Hurk van Plantum, de branchevereniging voor de sector zaden en jonge planten. "De wereld heeft behoefte aan meer resistente rassen die gekweekt kunnen worden met minder gewasbeschermingsmiddelen en minder water. En bijvoorbeeld beter bestand zijn tegen hittestress en zout en minder water nodig hebben." Van den Hurk ziet hierbij een belangrijke rol weggelegd voor de veredelingssector. "Ik denk hierbij onder meer aan het bevorderen van de wortelgroei, waardoor het gewas beter bij het water kan. Maar ook aan het coaten en primen van zaden. Zo kunnen de zaden niet alleen met minder gewasbescherming toe, maar kun je ook effectiever met water omgaan." Ook het toepassen van bio-afbrekbare plastics in zaadcoatings helpt volgens Van den Hurk in het streven naar duurzaamheid. Net als het veredelen en kweken van

Marien Valstar:

"Met meer dan 75.000 commentaren op nieuwe veredelingstechnieken mogen we verwachten dat het nog even duurt voor de status hierover duidelijk wordt."

kleinere productvariëteiten waarbij minder weggegooid hoeft te worden. "Er zijn bijvoorbeeld nieuwe type bloemkooltjes in de markt waarbij makkelijker geogst kan worden en er minder oogstverlies is. Daarnaast zijn ook de stelen bruikbaar voor consumptie."

